



79.



Latvijas
Universitātes
starptautiskā
zinātniskā
konference

Latvijas-Polijas robežstacija “Zemgale” gadsimta garumā

Ivans Griņevičs

biedriba_inflanty@inbox.lv

**Pateicoties
dzelzceļa līnijai Pēterburga – Varšava
Kolej Warszawsko-Petersburska
Петербург-Варшавская железная дорога
1851-1862**

Tēmas aktualitāte

Pirms simts gadiem Latvijā:

1921. gada 18. martā noslēgts **Rīgas miera līgums**.

1921. gadā, lai uzlabotu satiksmi ar Poliju un Lietuvu, Latvijas Republikas Satiksmes ministrijas virsvalde stājusēs pie **Daugavpils dzelzceļa tilta** atjaunošanas.

1922. gada 29. martā notika Daugavpils dzelzceļa tilta atkļāšana.

1922. gada 9. septembrī Latvijas dzelzceļu galvenais direktors K. Bļodnieks un ekspluatācijas direktors T. Dumpis ar rīkojumu Nr. 291. izsludināja, ka 17. kilometrā no Kalkunu stacijas jaunuzbūvējamā stacija nosaukta “**Zemgale**”.

Rīgas miera līguma parakstīšana

Pa kreisi padomju,
pa labi poļu delegācija

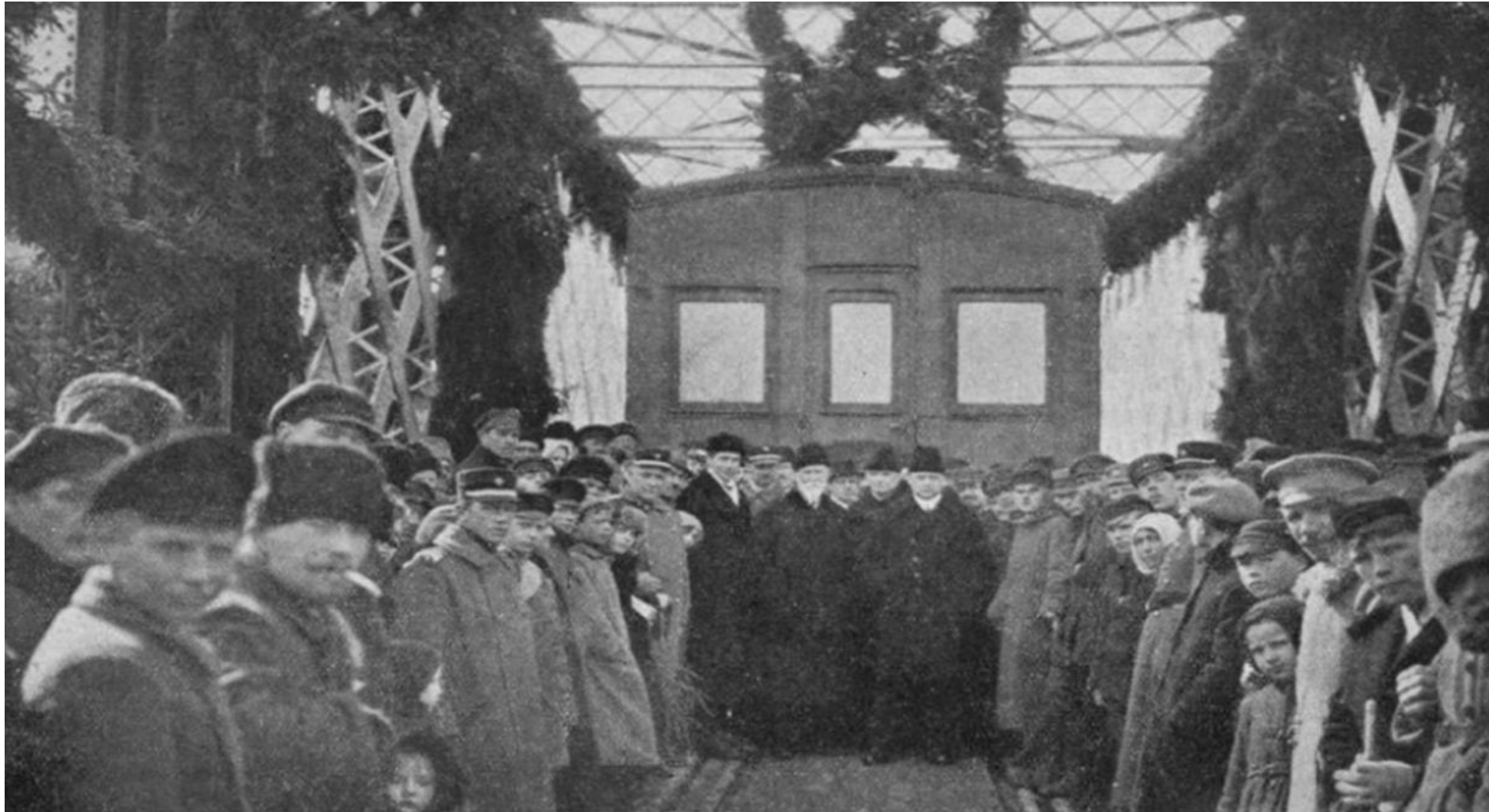
Melngalvju nams
1921. gada 18. martā



Polijas karavīri pie Daugavpils dzelzceļa tilta



Daugavpils dzelzceļa tilta atklašana



Dzelzceļa stacijas Zemgale būvniecība

Ēku projektējis arhitekts **Jānis Neijs**
Darbus izvedis uzņēmējs **P. Meļķikovs**
Dzelzceļa stacijas priekšnieks **Pēteris Kalnējais**

LR Ministru kabinets priekš stacijas būves un ceļu
ierīkošanas atvēlejis 9 miljonu rubļu lielu kreditu.
Staciju cer dabūt gatavu trīs mēnešu laikā.

Zemgales stacijas ēkas būvmeta fragments



Zemgales stacijas nozīme 1924. gadā

- 4. februārī LR Satiksmes ministrs I. Pauļuts ar virsvaldi apmeklēja staciju, kur
 - ✓ Bija nodarbināts ap 2000 strādnieku
 - ✓ Nolīdzināts kalns, uzlikti 11 sliežu ceļi
 - ✓ Kursēja 5-6 pasažieru vilcieni dienā
 - ✓ Uzceltas stacijas, muitas un preču noliktavu pagaidu ēkas

Zemgales stacijas ēka 1/3

1924. gads



LR Satiksmes ministrs Daugavpilī

1926. gada 10. marts.

No rīta Daugavpilī ieradies Satiksmes ministrs līdz ar citām augst. amatpersonām. Ministra ierašanās nolūks – iepazīties ar Daugavpils dzelzceļu mezglu, darbnīcām un sevišķi Eglaines un Zemgales stacijām

Zemgales stacijas ēka 2/3



Zemgales stacijas ēka 2/3



Zemgales stacija šodien



Zemgales skola

1931. gada janvārī.

Uz Latvijas un Polijas robežas pie Zemgales stacijas tiek atvērta Zemgales valsts pamatskola.

Pie 28 skolēniem darbojas viena skolotāja (Zofija Putenis).

Pie Zemgales stacijas 1931. gada 18. novembrī
iesvētīta 6 kl. pamatskola.

1931. gada par skolas pārziņu sāk strādāt Arnolds Dzilna.

Skolā mācās 130 -150 skolēni, strādā 8 skolotāji. Mācības notiek latviešu valodā.

Pirmais Zemgales pamatskolas pārzinis

Arnolds Dzilna

Dzimis 1890. gada 28. februārī,
Bauskas apriņķa Ceraukstes pagastā
Miris 1961. gada 18. augustā Eskilstūnā
Apglabāts Stokholmas Meža kapsētā



Zemgales skolas audzēkņi 1938.gadā

Pārzinis
Arnolds Dzilna
no kreisās



Zemgales skola

1944. gadā skola kļūst par **septiņgadīgo** skolu (nepilno vidusskolu) ar krievu mācību valodu.
1957. gadā skola kļūst par **Zemgales vidusskolu**. Skolā tiek veidota materiāli tehniskā bāze profesionālajai apmācībai.
1991. gadā skola iegūst **koledžas** status un ka pirmā Latvijā pāriet uz 12-gadīgo izglītību.
2001. gads **Zemgales koledža** atkal kļūst par **Zemgales vidusskolu**.
Atkal **Latvijā divas Zemgales vidusskolas**:
viena Zemgalē, otra – Kurzemē.

Zemgales vidusskola 2017. gadā

167 izglītojamie: kā svešvalodu skolā apgūst angļu valodu 141 izglītojamais. 25 pedagogi, visiem pedagogiem ir augstākā pedagoģiskā izglītība. 15 tehniskie darbinieki.

Pedagoģiskā kolektīva locekļu vidējais vecums 44 gadi.

Ir 12 klases, 20 mācību kabineti, bibliotēka, 1 datorklase, šūšanas darbnīca, 5 automācības kabineti, skolotāju atpūtas istaba, 2 autobusi.

Skolas telpu platība – 3230 m². Mācību procesā un skolas darbā tiek izmantoti 46 datori, 3 interaktīvās tāfeles, 7 projektori.

Skolēni apgūst autovadīšanas un riteņtraktora vadīšanas prasmi, vieglo apģērbu drēbnieka profesijas pamatus.

Zemgales muitas atjaunošanai

1993. gads. Neatkarīgā Cīņa

Sēlijas muitas ir priekšlikums: pārvietot robežcaurlaides un muitas punktu no Kurcuma stacijas uz Zemgali (dzelzceļa posmā Kurcums-Turmantas).

Satiksmes ministra A. Gūtmaņa atbilde

Runāt par to esot priekšlaicīgi, jo Ministru padome ar savu lēmumu tieši Kurcumu noteikusi par pierobežas staciju.

Otrkārt, neesot izstrādāta kopīga robežapsardzes un muitas dienestu darbības koncepcija.

Treškārt, Zemgales stacijas rekonstrukcijas un izbūves projekti prasīšot milzīgus līdzekļus.

Daugavpils muitnīcas priekšnieka Aivara Stara viedoklis

1993. gads. Neatkarīgā Cīņā.

Kārļa Ulmaņa laikā **Zemgales stacija** bija speciāli izveidota drošības, prestiža un latviskuma nostiprināšanai šajā reģionā.

Ir saglabājusies un funkcionē trīs stāvu skolas ēka, dzīvojamās mājas, kuras savulaik īrēja policijas, dzelzceļa, robežapsardzes un muitas darbinieki, ir stacijas ēka - viena no glītākajām un savdabīgākajām Latvijā.

Taču komunistu valdīšanas gados, kad izvērsās cīņa pret nacionālismu, draudi režīmam tika saskatīti arī šajā objektā.

Daugavpils muitnīcas priekšnieka Aivara Stara viedoklis (turpinājums)

1993. gads. Neatkarīgā Cīņā.

A. Pelše pieņēma lēmumu likvidēt Zemgales staciju, un Satiksmes ministrija to operatīvi īstenoja, divu mēnešu laikā demontējot sliežu ceļus, pārmijas un vagonu svarus.

No Zemgales stacijas līdz robežai ir kāds kilometrs, bet no Kurcuma-8 km. Zemgalē zemes darbi varētu būt minimāli, jo vēl ir saglabājušies gulšņu nospiedumi. Ir gatava kapitāla celtne. Tur pretī Kurcuma stacija – vien kāršu dēļu baraka. Lai ierīkotu papildceļus, te jāuzbūvē milzīgs dambis, vēl nepieciešamas centralizācijas, energoapgādes, sakaru iekārtas, tomēr Kurcumā to ierīkošanai nāktos ieguldīt daudz vairāk līdzekļu nekā Zemgalē. ...

Daugavpils muitnīcas priekšnieka Aivara Stara viedoklis (turpinājums)

1993. gads. Neatkarīgā Cīņa.

...

Ir paredzēts, ka preču vilcienus turpinās kontrolēt Daugavpils stacijā, bet Zemgales postenim paliks pasažieru vilcieni.

Katrā ziņā atrakstīšanās mūs neapmierina.

Zemgales robežstacijas liktenis jāizlemj neatkarīgai komisijai.

Galu galā tā būtu Satiksmes ministrijas prestiža lieta - atjaunot to, kas kādreiz pašu rokām demontēts.

Zemgales vidusskola

Nozīmīgs 20. gadsimta
kultūrvēstures objekts
1935.-1937.

Arhitekts

Indriķis Blankenburgs



Zemgales stacijas ēka



1940. gads

Foto M. Tamužs

Par Zemgales Svētā Krusta pagodināšanas Romas katoļu baznīcu pārbūvēta 2003.-2006. gados



Uz sadarbību!

